

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษายพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

2. ศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติ ตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรส ระดับเงินเดือน วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์การได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากบุคคลอื่น

3. ศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติ ตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ชั้นปีการศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คืออาจารย์นิเทศและนักศึกษายพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลของภาคการศึกษาฤดูร้อน ปีการศึกษา 2547 จำนวน 13, 83 และ 59 คน ตามลำดับ และเก็บข้อมูลจากอาจารย์นิเทศและนักศึกษายพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล ของภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 4 และ 56 คน ตามลำดับ เก็บข้อมูลภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในภาคการศึกษานั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ

เกี่ยวข้องกับการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติ และส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล ซึ่งใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลของโรช (Roach, 1987) และดัดแปลงจากแบบสอบถามของ ศรีสุดา งามขำ (2539) ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach's Coefficient alpha) ได้ค่าจากการวิเคราะห์หากลุ่มนักศึกษาและอาจารย์เท่ากับ 0.96 และ 0.97 ตามลำดับ

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS V.10 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและระดับพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติ โดยใช้การทดสอบทีและการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' method)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม พบว่าอาจารย์พยาบาล มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาพยาบาล ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์นิเทศโดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้น การรับรู้พฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า การรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา ต่อพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติ ทั้งโดยรวมและรายด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยอาจารย์พยาบาลมีคะแนนการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษามากกว่าการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล

3. การศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามปัจจัยด้าน เพศ ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรส ระดับเงินเดือน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์การได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากบุคคลอื่น พบว่า ไม่มีความแตกต่างของการรับรู้การแสดงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติโดยรวม ส่วนปัจจัยด้านอายุ จำนวนพี่น้องและลำดับการเกิดพบที่มีความแตกต่างโดยรวม ของการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านต่างๆ พบว่ามีความแตกต่างรายด้านของบางปัจจัย คือ

3.1 ปัจจัยด้านอายุ พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 36 ปี มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติโดยรวมและด้านความยึดมั่นผูกพันมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุน้อยกว่า 36 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

3.2 ปัจจัยด้านจำนวนพี่น้อง พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า 7 คน มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติ โดยรวมและด้านความรู้ความสามารถมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีจำนวนพี่น้อง 1-3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจารย์พยาบาลที่มีจำนวนพี่น้อง 4-6 คน มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติ โดยรวมและด้านความไว้วางใจมากกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีจำนวนพี่น้อง 1-3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

3.3 อาจารย์พยาบาลที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนที่ 5 ขึ้นไปมีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติโดยรวมและด้านความไว้วางใจมากกว่าอาจารย์ที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนที่ 3-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสคู่มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติด้านความเห็นอกเห็นใจมากกว่า อาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสโสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 ปัจจัยด้านระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทมีการรับรู้ พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติด้านความเห็นอกเห็นใจ และปริญญาเอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษาเมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ลำดับการเกิด และเกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า นักศึกษาที่ชั้นปีการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลทั้งโดยรวมและรายด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการใช้ความรู้ความสามารถ ด้านความไว้วางใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการมีจิตสำนึกทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 รับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์ในการสอนภาคปฏิบัติโดยรวมและด้านความรู้ ความสามารถ ความไว้วางใจ และด้านจิตสำนึกทางจริยธรรมมากกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 รับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์ในการสอนภาคปฏิบัติโดยรวม ด้านความเห็นอกเห็นใจ และด้านความรู้ ความสามารถมากกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง และเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาพยาบาลไม่พบความแตกต่างของการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์ในเพศทั้งโดยรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

1. การศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสยาม

การศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลมีการรับรู้ พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่คิดว่า ได้แสดงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษา ทั้งด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการใช้ความรู้ความสามารถ ด้านความไว้วางใจ ด้านการมีจิตสำนึกทางจริยธรรมและด้านการยึดมั่นผูกพันบ่อยครั้ง เนื่องจาก การเอาใจใส่ดูแลเป็นสิ่งสำคัญและเป็นลักษณะเฉพาะของการพยาบาล ซึ่งอาจารย์พยาบาลทุกคนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะการเอาใจใส่ดูแลของนักศึกษาพยาบาล โดยการเป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลและทำให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเอาใจใส่ดูแล อันจะส่งผลให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้วางใจผู้อื่น รู้สึกมีคุณค่า มีแรงจูงใจและรักในวิชาชีพพยาบาล เป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะของพยาบาลที่ดี มีพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลบุคคลอื่นต่อไป นอกจากนี้ การที่อาจารย์ได้แสดงถึงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษายังเป็นการสร้างเสริมบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนทางคลินิก ทำให้เกิดความสุขใจทั้งผู้ให้และผู้ได้รับการเอาใจใส่ดูแล และเป็นผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาล มีการรับรู้ พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติโดยรวมและรายด้าน ด้านการใช้ความรู้ความสามารถ ด้านความไว้วางใจ ด้านการมีจิตสำนึกทางจริยธรรมและด้านการยึดมั่นผูกพันอยู่ในระดับมาก แต่รับรู้ พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาล ด้านความเห็นอกเห็นใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่คิดว่า ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติด้านการใช้ความรู้ความสามารถ ด้านความไว้วางใจ ด้านการมีจิตสำนึกทางจริยธรรม และด้านการยึดมั่นผูกพัน บ่อยครั้ง แต่ได้รับความเห็นอกเห็นใจ จากอาจารย์เพียงบางครั้ง เนื่องจาก อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่ เห็นความสำคัญของการเอาใจใส่ดูแลและแสดงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลทุกด้านต่อนักศึกษาพยาบาลบ่อยครั้ง แต่พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลด้านความเห็นอกเห็นใจ

เช่น การไต่ถามทุกข์สุขของนักศึกษา การให้กำลังใจนักศึกษาระหว่างฝึกปฏิบัติงาน การสื่อสารทางสายตา คำพูดและท่าทางเพื่อให้นักศึกษาทราบว่าอาจารย์เข้าใจความรู้สึกของนักศึกษา การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ระบายความทุกข์และเต็มใจรับฟังอย่างตั้งใจ อาจไม่ได้แสดงออกบ่อยครั้ง เพราะ อาจารย์อาจมุ่งงานและพยายามให้นักศึกษาเรียนรู้การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อว่าการเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยการให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงนั้น จะช่วยให้นักศึกษาลดความกังวลในการปฏิบัติงานลงได้เอง นอกจากนี้อาจารย์อาจมีพฤติกรรม การดูแลเอาใจใส่แต่มีความสามารถในการสื่อสารน้อย หรือในทำนองเดียวกัน นักศึกษาเองอาจมีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลดังกล่าวได้น้อยกว่าที่อาจารย์แสดงออก ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ และแปลความหมายต้องอาศัยความจำ ความรู้และประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ซึ่งจะถูกต้อง มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะสิ่งเร้า และตัวผู้รับรู้เป็นตัวกำหนดการรับรู้ (กุสุมา, 2545) นอกจากนี้ การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้นในการตีความสิ่งเร้าต่างๆ ที่ได้สัมผัส เพื่อ สร้างประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อผู้รับรู้และมีความหมายเฉพาะตัวเอง การรับรู้ของแต่ละบุคคล จึงมีความแตกต่างกันออกไป (กันยา, 2542) จากผลการวิจัยบ่งชี้ว่าการปฏิบัติของอาจารย์พยาบาลที่ สอนทางคลินิกตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล เป็นไปตามแนวคิดของการดูแล กล่าวคือ ในขณะที่อาจารย์พยาบาลมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาพยาบาลในการสอนทางคลินิก พฤติกรรมของ อาจารย์พยาบาลแสดงออกถึงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแล ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามการรับรู้ของ นักศึกษา และเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งทางกาย จิตใจ และอารมณ์ ความรู้สึก ระหว่างผู้รับและ ผู้ให้บริการ (Watson, 1988) สามารถแสดงออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึง ประสงค์ของการดูแล คือนักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าคุณได้รับการดูแลที่ตอบสนองความต้องการ อันแท้จริง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นอยู่ที่ดี (Roach, 1987)

สรุปผลการศึกษาพบว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษาต่างก็รับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลของ อาจารย์ต่อนักศึกษาอยู่ในระดับมากสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าพฤติกรรมการเอาใจ ใส่ดูแลที่อาจารย์แสดงออกไปอย่างมากนั้น นักศึกษาได้รับและตอบสนองออกมาได้มาก เช่นเดียวกัน และยังแสดงให้เห็นอีกว่าพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลด้านใดที่อาจารย์มีการรับรู้ พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลมาก นักศึกษาก็มีการรับรู้มากคล้ายตามกัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับผล การศึกษาของศิริรัตน์ ทัศนัยวรรณและเบญจวรรณ (2544) ที่ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล

เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้ออาทรของอาจารย์พยาบาลในขณะสอนภาคปฏิบัติ ณ หน่วยห้องคลอด โรงพยาบาลศิริราช พบว่านักศึกษารับรู้พฤติกรรมเอื้ออาทรในระดับค่อนข้างมาก และชัยพร ชื่นกลิ่น (2547) ที่ศึกษาพฤติกรรมการดูแลนักศึกษาพยาบาลของอาจารย์พยาบาลในการสอนทางคลินิก ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีอัตราส่วนระหว่างอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษาในปีการศึกษา 2546 เท่ากับ 1: 8.28 และการศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามนั้นมีอัตราส่วนระหว่างอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษาอยู่ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลกำหนด มีผลให้อาจารย์พยาบาลสามารถให้การดูแลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง แตกต่างจากการศึกษาของศรีสุดา งามขำ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการดูแลนักศึกษาพยาบาลของอาจารย์พยาบาลในการสอนทางคลินิก และทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษารับรู้พฤติกรรมดูแลของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากจำนวนนักศึกษาในความรับผิดชอบมีมาก อัตราส่วนระหว่างอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษาที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขเท่ากับ 1: 18 ถึง 1: 35

นอกจากนี้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตให้มีพฤติกรรมด้านการเอาใจใส่ดูแลสูง อาจารย์พยาบาลทุกคนจึงให้ความสำคัญและตระหนักในการพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับคุณลักษณะที่กำหนดไว้ตลอดระยะเวลาการศึกษา ดังนั้นอาจารย์จึงมีพฤติกรรมแสดงออกด้านการเอาใจใส่ดูแลอยู่ในระดับสูง การที่อาจารย์มีการรับรู้ว่าตนเองมีพฤติกรรมการดูแลนักศึกษาพยาบาลในการสอนทางคลินิกในระดับสูงนั้น ย่อมหมายถึงอาจารย์มีความสามารถในการเชิงวิชาชีพ ให้ความไว้วางใจ มีความห่วงใยในนักศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดี ยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และสามารถสร้างสัมพันธภาพในการเรียนการสอนที่ดี (Halldorrdottir, 1990) และหมายถึงว่าอาจารย์มีความพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแล และสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ของหลักสูตรได้ (ชัยพร, 2547)

2. ความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรส ระดับเงินเดือน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและประสบการณ์การได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากบุคคลอื่น

2.1 ความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามเพศ

การศึกษาพบว่าอาจารย์พยาบาลทั้งเพศชายและหญิงมีการรับรู้ พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนการรับรู้ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจสืบเนื่องมาจากการศึกษาครั้งนี้ มีอาจารย์พยาบาลชายเพียง 1 คน และอาจารย์พยาบาลหญิง 16 คน อาจส่งผลต่อผลของการศึกษา อย่างไรก็ตามคะแนนการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกันและต่างก็อยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและหญิงนั้นแสดงว่า อาจารย์พยาบาลทั้งชายและหญิงซึ่งต่างก็เป็นพยาบาลวิชาชีพได้ให้ความสำคัญในเรื่องพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลอย่างมากเช่นเดียวกัน

2.2 ความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามอายุ

การศึกษาพบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกัน คือมีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 36 ปี และอายุน้อยกว่า 36 ปี มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลโดยรวมและด้านความยึดมั่นผูกพันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ และการรับรู้ในระดับมากกล่าวคืออาจารย์ที่มีอายุมากกว่ามีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อย อาจเป็นผลมาจากการที่อาจารย์ที่อายุมากกว่า 36 ปี นั้นมีประสบการณ์ มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์และมีความพร้อมมากกว่าในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้อาจารย์พยาบาลที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 36 ปี และอาจารย์ที่อายุน้อยกว่า 36 ปี มีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลด้านความยึดมั่นผูกพันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของชัยพร ชื่นกลิ่น (2547) พบว่า อาจารย์

พยาบาลส่วนใหญ่ของวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะเต็มที่ จึงสามารถแสดงพฤติกรรมการดูแลได้ดี เนื่องจากวุฒิภาวะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการดูแล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอายุ และประสบการณ์การทำงานของพยาบาลเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยอายุและประสบการณ์การทำงานที่เพิ่มขึ้นมีผลทำให้บุคคลมีการสะสมข้อมูลต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ทำให้มีความเข้าใจในงานมากขึ้น สามารถรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลในการปฏิบัติการพยาบาล และข้อมูลของผู้ป่วยได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า (อิชยาและนงนุช, 2541) อาจารย์พยาบาลที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 36 ปี จึงเป็นผู้ที่สั่งสมประสบการณ์ชีวิตทั้งโดยส่วนตัวและโดยวิชาชีพมาพอสมควรจึงมีคะแนนการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลด้านความยึดมั่นผูกพันอยู่ในระดับมาก คือสามารถแสดงความตั้งใจจริงในการสอนแก่นักศึกษา อุทิศเวลาอย่างเต็มที่เพื่อการสอน กระตือรือร้นต่อสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในการสอน สามารถอำนวยความสะดวก ขจัดอุปสรรคในการเรียนรู้และให้คำแนะนำแก่นักศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถลงมือปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้บริการแก่ผู้ป่วยด้วยตนเองด้วยความชำนาญการอีกด้วย

2.3 ความแตกต่างของพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามลำดับการเกิดและจำนวนพี่น้อง

การศึกษาพบว่า อาจารย์ที่มีลำดับการเกิดเป็นคนที่ 5 ขึ้นไป และอาจารย์พยาบาลที่ลำดับการเกิดเป็นคนที่ 3-4 มีพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งโดยรวมและด้านความไว้วางใจ กล่าวคือ บุคคลที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีจำนวนคนในครอบครัวมากก็ยังมีพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลสูง สอดคล้องกับจำนวนพี่น้อง ดังนี้ อาจารย์ที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกันมีการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยอาจารย์ที่มีพี่น้องจำนวนน้อยคือระหว่าง 1-3 คน นั้นมีการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลน้อยกว่าอาจารย์ที่มีพี่น้องอยู่ในระหว่าง 4-6 คน และ มากกว่าหรือเท่ากับ 7 คน โดยในรายด้านพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลด้านความรู้ความสามารถ จิตสำนึกทางจริยธรรมและความไว้วางใจ มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามจำนวนพี่น้อง โดยเฉพาะอาจารย์ที่มีพี่น้องตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลนักศึกษามากกว่า

ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการอยู่ในครอบครัวที่มีพี่น้องจำนวนมากช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในการปรับตัวอยู่ร่วมกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย มีความเป็นมิตร และมีโอกาสในการแสดงออกของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลมากกว่าบุคคลที่มีสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า และยังสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครอบครัวนี้ เชื่อมโยงมาสู่การดูแลบุคคลอื่นเสมือนดูแลญาติดังเช่นอาจารย์ที่มีพี่น้องจำนวนมากมีการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลของตนต่อนักศึกษาได้มาก

2.4 ความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามลักษณะครอบครัว

การศึกษาพบว่า ลักษณะครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายของอาจารย์ไม่มีผลต่อการรับรู้พฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบไทยๆ ซึ่งสอนให้บุตรหลานหรือคนในครอบครัวมีนิสัยของความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นทุนเดิมอยู่ก่อน ดังนั้นไม่ว่าจะเติบโตมาในครอบครัวเดี่ยวหรือขยาย เด็กก็จะซึมซับและรับเอาพื้นฐานของการมีพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลมาจากครอบครัวของตนได้ใกล้เคียงกัน

2.5 ความแตกต่างของพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส

การศึกษาพบว่า อาจารย์ที่มีสถานภาพสมรสคู่มีพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลด้านความเห็นอกเห็นใจมากกว่าอาจารย์ที่มีสถานภาพโสด กล่าวคืออาจารย์ที่สมรสแล้วมีโอกาสดำเนินการพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถรับรู้การดูแลบุคคลอื่น โดยเฉพาะนักศึกษาได้เช่นเดียวกับการดูแลบุคคลในครอบครัว นอกจากนี้ครอบครัวยังเปรียบเสมือนเวทีแห่งการเรียนรู้ประสบการณ์จริงในชีวิต ผ่านการลองผิดลองถูก เมื่อมาดูแลนักศึกษาจึงกลับเหมือนเป็นเรื่องเดียวกันและไม่ยากเย็นเกินไป เพราะได้เคยทดสอบตนเองในสถาบันครอบครัวมาก่อนแล้ว ดังนั้นการแสดงออกด้านความเห็นอกเห็นใจอันได้แก่ การไต่ถามทุกข์สุข การให้กำลังใจ การสื่อสารทางสายตา การเปิดโอกาสให้ระบายความรู้สึก การไม่พูดตำหนิหรือการใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวลจึงเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้โดยเป็นธรรมชาติและไม่ขัดแย้ง

2.6 ความแตกต่างของพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามระดับเงินเดือน

การศึกษาพบว่า การรับรู้พฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคืออาจารย์ที่ได้รับเงินเดือนต่างกัน ไม่ว่าจะมากหรือน้อยต่างก็มีการรับรู้การแสดงของพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังมีการรับรู้อยู่ในระดับที่สูงอีกด้วย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากอาจารย์แต่ละคนต่างก็มีจิตวิญญาณของการเป็นพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่ถูกสังคมคาดหวังว่าจะต้องมีความเสียสละ สามารถอุทิศตนเพื่อผู้อื่นได้โดยไม่หวังผลตอบแทน นอกจากนี้การผันตัวเองมาเป็นอาจารย์พยาบาลยังทำให้มีความตระหนักถึงบทบาทของตนต่อสังคมและการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ อาจารย์จึงพร้อมที่จะดูแลและเอาใจใส่แก่นักศึกษาโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ นั่นเอง

2.7 ความแตกต่างของพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา

การศึกษาพบว่า อาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมีการรับรู้พฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลในด้านความเห็นอกเห็นใจแตกต่างกับอาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกมักมีความเข้มงวดในด้านวิชาการและแสดงออกอย่างเด่นชัด การแสดงออกด้านพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลจึงแสดงออกให้เห็นน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากอาจารย์ระดับปริญญาเอก 2 คน และอาจารย์ระดับปริญญาโท 15 คน อาจส่งผลต่อผลของการศึกษาที่ได้

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าอาจารย์ที่จบการศึกษาสาขาการพยาบาลหรือจบสาขาอื่นต่างก็มีพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าคะแนนการรับรู้พฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลยังอยู่ในระดับมากอีกด้วย กล่าวคือ อาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามทุกคนต่างก็จบปริญญาตรีสาขาการพยาบาล ดังนั้นการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทไม่ว่าจะในสาขาใดก็ตามจึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลซึ่งมีอยู่ในตัวของอาจารย์พยาบาลทุกคนซึ่งจะได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เข้ามาเรียนในสายวิชาชีพการพยาบาล

นอกจากนี้อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่แม้ไม่ได้ศึกษาต่อในสาขาการพยาบาลโดยตรงแต่ก็เป็นสาขาที่เกี่ยวข้องเช่นด้านจิตวิทยา หรือสรีรวิทยา เป็นต้น

2.8 ความแตกต่างของพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การศึกษาพบว่า การรับรู้พฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งจำนวนปีของการเป็นพยาบาลวิชาชีพ และจำนวนปีของการเป็นอาจารย์พยาบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ก็คือพยาบาล ซึ่งได้ปฏิบัติงานในฐานะพยาบาลวิชาชีพมาก่อน ต่างก็มีพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลสูงอยู่แล้ว จึงรับรู้ตนเองทั้งในฐานะที่เป็นพยาบาลหรืออาจารย์พยาบาลต่างก็มีพฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งยังพบว่า การรับรู้อยู่ในระดับมากอีกด้วย ผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างจากผลการศึกษาของ McCann and McKanna (1993) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสัมผัสผู้ป่วยพบว่า อายุ เพศ ระยะเวลาการเจ็บป่วย ความต้องการการช่วยเหลือและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ของพยาบาลพบว่าอายุ ความรู้ และประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยมีผลต่อการให้การสัมผัสผู้ป่วย และแตกต่างกับผลการศึกษาของอิซยา สุวรรณกุลและนงนุช เชาวน์ศิลป์ (2541) ที่พบว่าพยาบาลที่มีอายุ ประสบการณ์ทำงานและแผนกการพยาบาลต่างกัน รับรู้พฤติกรรมกรดูแลผู้ป่วยแตกต่างกัน โดยพบว่าพยาบาลที่มีอายุน้อย ระหว่าง 21-25 ปี และมีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมกรดูแลต่ำกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบ มีความแตกต่างกันกล่าวคือเป็นพยาบาลกับผู้ป่วยซึ่งเป็นผู้รับบริการทำให้มีผลต่อการประเมิน พฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลดังกล่าว แต่ในการศึกษาครั้งนี้ทำการรวบรวมข้อมูลในอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษาซึ่งไม่ได้มีปัจจัยความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายมาเกี่ยวข้อง ทำให้อาจารย์สามารถแสดง พฤติกรรมกรเอาใจใส่ดูแลได้อย่างอิสระตามประสบการณ์เดิม และนักศึกษาสามารถเปิดรับ ประสบการณ์กรเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ได้อย่างเต็มที่เช่นกัน

2.9 ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากบุคคลอื่น

การศึกษาพบว่า การรับรู้พฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลที่ได้รับการประสบการณ์การเอาใจใส่ดูแลจากบุคคลอื่นทั้งจากครอบครัว ผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน จากนักศึกษาหรือชั้นปีที่นิเทศแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะการมีพฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลสอดแทรกอยู่ในจิตวิญญาณของการเป็นพยาบาลและอาจารย์พยาบาล เพราะการดูแลเป็นหัวใจของการปฏิบัติ อาจารย์พยาบาลจึงมีพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลแก่นักศึกษาโดยเสมอภาคกัน การรับรู้ของอาจารย์จึงเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีความแตกต่างกัน แม้ว่าแต่ละคนจะมีบริบททางสิ่งแวดล้อมที่ต่างก็ไม่มีผลต่อการรับรู้และการแสดงออกของอาจารย์

3. ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ชั้นปี การศึกษาและเกรดเฉลี่ยสะสม

3.1 ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ

พบว่า การรับรู้พฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลในนักศึกษาเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก แม้ว่านักศึกษาชายจะมีจำนวนน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัดคือ 5 คน ในขณะที่นักศึกษาหญิง จำนวน 193 คน แสดงให้เห็นว่านักศึกษารับรู้ว่าการดูแลนักศึกษาโดยเท่าเทียมกันและอยู่ในระดับดี

3.2 ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ

พบว่า การรับรู้พฤติกรรมกรรมการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลในนักศึกษาที่กลุ่มอายุแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอยู่ในระดับมาก กล่าวคือนักศึกษารับรู้

แม้ว่านักศึกษาจะมีอายุที่แตกต่างกันมากคือ ระหว่าง 20 ปีถึงมากกว่า 28 ปี ก็ตาม แต่อาจารย์มีการดูแลนักศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญกับนักศึกษาโดยมองว่าแต่ละคนต่างก็เป็นนักศึกษารุ่นเดียวกันและมาเริ่มต้นเรียนพร้อมๆ กัน จึงให้การดูแลได้อย่างทั่วถึง

3.3 ความแตกต่างของพฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามลำดับการเกิด และจำนวนพี่น้อง

การศึกษาพบว่า การรับรู้พฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลในนักศึกษาที่มีลำดับการเกิดและจำนวนพี่น้องแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการรับรู้อยู่ในระดับมาก กล่าวคือนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตรจำนวนน้อย คือ 1-3 คน เป็นส่วนใหญ่ และมักเป็นบุตรคนที่ 1-2 รับรู้ว่าอาจารย์มีการดูแลนักศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมไทยสอนให้บุคคลเรียนรู้และใส่ใจเรื่องของพฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลมาตั้งแต่ในสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักในการสร้างและพัฒนารับรู้ของบุคคลในด้านต่างๆ รวมถึงด้านคุณธรรมจริยธรรม การเอาใจใส่ดูแลเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่เด็กต่างก็ได้รับการปลูกฝังทั้งจากการได้รับจากบุคคลอื่น และถูกสอนให้เรียนรู้การปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ดังนั้นแม้ในครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้องน้อย บุคคลเหล่านั้นก็ยังสามรถเชื่อมโยงพฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลที่ได้เรียนรู้จากบุคคลอื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี และสามารถพัฒนามาถึงการรับรู้พฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลที่อาจารย์มีให้ในการทำงานเดียวกัน

3.4 ความแตกต่างของพฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามชั้นปีการศึกษา

พบว่า การรับรู้พฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลของนักศึกษาที่ชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ยกเว้นด้านความยึดมั่นผูกพัน และอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีการรับรู้พฤติกรรมและการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 4 ที่เป็นดังนี้ อาจเพราะ

1. ลักษณะการนิเทศนักศึกษาในการฝึกภาคปฏิบัติ ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามนั้น นักศึกษาจะเริ่มขึ้นฝึกปฏิบัติงานในชั้นปีที่ 2 เป็นปีแรก และจะฝึกต่อเนื่องไปตลอดทุก

ภาคการศึกษาจนถึงชั้นปีที่ 4 ดังนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งเริ่มขึ้นฝึกภาคปฏิบัติจึงรับรู้ว่าการนิเทศแบบใกล้ชิด ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจะมีอาจารย์คอยอยู่เป็นเพื่อน ดูแลและติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการให้กำลังใจและให้โอกาสในการปฏิบัติงานซ้ำหากมีข้อผิดพลาด อาจารย์มีความคาดหวังในตัวนักศึกษาน้อย จึงแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความเชื่อมั่นในตัวผู้สอน คະแนนการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลโดยรวมและในด้านความรู้ความสามารถ ด้านความไว้วางใจ และด้านจริยธรรม จึงมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ธัญพร ชื่นกลิ่น (2547) ที่พบว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรีมีการรับรู้พฤติกรรมดูแลของอาจารย์ต่ำกว่าชั้นปีที่ 3 และ 4

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นชั้นปีสุดท้าย วิชาที่ฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นวิชาที่มีความต่อเนื่องกับวิชาที่เคยเรียนและฝึกปฏิบัติมาก่อนแล้วในชั้นปีที่ 3 ได้แก่ วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ 2 และการพยาบาลอนามัยชุมชน 2 ซึ่งนักศึกษาค้นเคยทั้งแหล่งฝึก รายวิชาและอาจารย์ที่นิเทศ อาจารย์พยาบาลที่นิเทศนักศึกษาเองก็ได้เคยนิเทศนักศึกษามาก่อน ดังนั้นนักศึกษาก็จะคลายความกังวลใจลง ทำงานด้วยความสบายใจ ส่งผลให้สามารถรับรู้ว่าการเอาใจใส่ดูแลตนมากขึ้น คະแนนการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลโดยรวมจึงอยู่ในระดับมากและด้านความเห็นอกเห็นใจ และด้านความรู้ความสามารถจึงสูงกว่าเมื่อเทียบกับการรับรู้เมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของศิริรัตน์ สุภิธรและคณะ (2544) ที่พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีการรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลอยู่ในระดับต่ำกว่านักศึกษาชั้นปีอื่นๆ คืออยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งในโดยรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านความเห็นอกเห็นใจและด้านความไว้วางใจ เนื่องจากชั้นปีที่ 3 มีจำนวนหน่วยกิตมาก รายวิชาที่เรียนล้วนเป็นวิชาทางการพยาบาลที่มีความยากและแปลกใหม่ นักศึกษาต้องแสดงออกถึงความสามารถในเชิงวิชาชีพสูงขึ้น เช่น วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ 1 ซึ่งนักศึกษาต้องฝึกการทำคลอดด้วยตนเองและเรียนรู้การพยาบาลทารกแรกเกิด หรือวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 1 ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการสำรวจและวินิจฉัยปัญหาชุมชนในสภาพการณ์จริง นักศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวสูง ภาระงานมากทั้งในขณะ

ปฏิบัติและเมื่อลงจากการฝึกปฏิบัติในแต่ละวัน มีทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม นักศึกษาจึงรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลต่ำกว่าชั้นปีอื่นๆ และแตกต่างจากผลของการศึกษาของศรีสุดา งามขำ (2539) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 รับรู้พฤติกรรมดูแลของอาจารย์ได้สูงกว่าชั้นปีที่ 4

4. การรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคปฏิบัติด้านความยึดมั่นผูกพันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในนักศึกษาแต่ละชั้นปี และการรับรู้อยู่ในระดับมาก แสดงว่าอาจารย์พยาบาลได้เป็นตัวอย่างที่ดี แสดงให้นักศึกษาทุกชั้นปีได้ประจักษ์ถึงความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้นและรับผิดชอบในการทำงาน เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ อันแสดงถึงคุณค่าของการปฏิบัติการพยาบาล แม้ว่าจะเป็นภาระที่หนักก็ตาม

3.5 ความแตกต่างของพฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาล ในการสอนภาคปฏิบัติตามการรับรู้ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม

พบว่า การรับรู้พฤติกรรมเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์พยาบาลในนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ นักศึกษาที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี หรือไม่ดีต่างก็รับรู้ว่าอาจารย์ให้ความเอาใจใส่ดูแลมากโดยทัดเทียมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาบางคนอาจจะเรียนในภาคทฤษฎีได้ดีแต่ไม่ชำนาญในภาคปฏิบัติ เมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติงานก็ยังคงต้องการรับการเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ไม่แตกต่างจากคนอื่น แตกต่างจากการศึกษาของสมคิด อิศระวัฒน์ (2538) ที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บ่งชี้ระดับความรู้ความสามารถ เจตคติ และการแสดงพฤติกรรม การปฏิบัติ ตามความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้เรียน ได้อย่างชัดเจน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และแสดงถึงความสนใจ ความเอาใจใส่ ความมานะ อุตุน และความขยันขันแข็งในการเรียน ความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้พัฒนาความสามารถในนักศึกษาพยาบาลแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน

ข้อจำกัดในการทำวิจัยครั้งนี้

1. การเอาใจใส่ดูแลเป็นแนวคิดที่มีความเป็นนามธรรมซับซ้อนและลึกซึ้งมาก จึงเป็นการยากที่จะวัดพฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมได้ทั้งหมด
2. ความสามารถในการสื่อสารของอาจารย์พยาบาลแต่ละคนไม่เท่ากัน อาจารย์พยาบาลอาจมีพฤติกรรมดูแล แต่การแสดงออกไม่สามารถทำให้นักศึกษารับรู้ได้ชัดเจน
3. ปัจจัยบางประการที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ ได้แก่ ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง ประสบการณ์ชีวิต อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลได้
4. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าอาจารย์พยาบาลชายและอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อย อาจส่งผลต่อการประเมินพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. อาจารย์พยาบาลควรตระหนักถึงพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลในการสอนภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาทุกชั้นปี โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งเปรียบเสมือนเด็กวันพุธ คืออยู่ระหว่างการปรับบทบาทของตนเองระหว่างการมีอิสระในการปฏิบัติงาน ลดการพึ่งพาอาจารย์นิเทศ กับความรู้สึกสงสัย ลังเลใจ ไม่เชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติงาน บางครั้งนักศึกษาอาจไม่เข้าใจความต้องการของตนเองที่จะได้รับการช่วยเหลือเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์นิเทศว่ามากน้อยเพียงใด อาจารย์นิเทศมักเพิ่มความคาดหวังในความสามารถของนักศึกษามากกว่าเมื่ออยู่ในชั้นปีที่ 2 แต่ในขณะเดียวกันก็ยังไม่ให้นักศึกษามีอิสระจนสามารถปฏิบัติงานกิจกรรมพยาบาลต่างๆ โดยลำพังได้ อีกทั้งยังมีความเข้มงวดด้านเนื้อหาวิชาการมากยิ่งขึ้น
2. อาจารย์พยาบาลควรให้ความสำคัญในด้านการสื่อสารพฤติกรรมดูแลให้นักศึกษารับรู้ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเอาใจใส่ดูแลในตัวนักศึกษา เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการนำพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลไปใช้ในการปฏิบัติงานบริการต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการณ์ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้ของนักศึกษาและอาจารย์ในเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาพฤติกรรมการณ์ดูแลนักศึกษาของอาจารย์พยาบาลในการสอนภาคทฤษฎีเปรียบเทียบกับภาคปฏิบัติ
3. ควรศึกษาพฤติกรรมการณ์ดูแลนักศึกษาของพยาบาลประจำการต่อนักศึกษาพยาบาล
4. ควรศึกษาพฤติกรรมการณ์ดูแลของนักศึกษาพยาบาลต่อผู้รับบริการ